

Torin Jytte Witt (Torben Witt)

5. september 1938 - 12. marts 2018

Den 1. juli 1970 blev Witt ansat som direktør for Aalborg Historiske Museum. Før ansættelsen i Aalborg havde han været leder af Køge Museum i 4 år. Magisterkonferensen i Materiel Folkekultur - ja, det hed det dengang - blev erhvervet i 1965.

Witt kom til et gammelt provinsmuseum, der siden 1930'erne havde haft en faguddannet leder, nemlig Peter Riismøller. Museumsbygningen i Algade var ganske utidssvarende, mørk og

kold og pladsen var trang, da kunstmuseet også havde til huse i bygningen. Personalet var heller ikke stort, så udfordringerne var store, og Witt brugte de første par år til at arbejde med museets organisatoriske problemer og udarbejde en plan for museets reorganisering og modernisering, når kunstmuseet i løbet af 1972 flyttede ud til Kong Christians Alle.

Faktisk lykkedes det her for Witt og bestyrelsen at starte en modernisering og udbygning af Aalborg Historiske Museum, der med variationer er fortsat til vore dage. Tænk her bl.a. på Lindholm Høje Museet, der blev indviet i 1992 og Gråbrødkælderen fra 2001. Tilbage i begyndelsen af 1970'erne blev museumsbygningen i Algade renoveret, der blev indrettet moderne publikumsfaciliteter, personalet fik tålelige kontorforhold og noget så praktisk som en fælles frokoststue, og så satsede Witt i høj grad på både nye permanente udstillinger og særudstillinger. Museet skulle åbnes udadtil, og publikum skulle inviteres indenfor for at se museets rige samlinger, der iøvrigt for størstedelens vedkommende blev opbevaret på stopfyldte, dårlige og utidssvarende magasiner.

Witt havde udstrakt tillid til sine medarbejdere; når opgaverne var aftalt, blev de naturligvis udført på bedst mulig måde. Jeg mødte også den tillid. Som arkæologistuderende havde jeg siden 1970 jævnligt arbejdet med museets udgravninger, registreringer og magasinarbejde. Men som led i museets nye udstillingsstrategi blev jeg, stadig som studerende, opfordret af Witt til at lave museets nye permanente stenalderudstilling, hvor omdrejningspunktet skulle være overgangen fra jæger til bonde for omkring 6000 år siden. Da rammerne var diskuteret og aftalt, fik jeg frie hænder til at disponere udstillingen, vælge genstandene, skrive teksterne og redigere illustrationerne - det var fantastisk.

Reorganiseringen af museet fra begyndelsen af 1970'erne og fremefter omfattede også en udvidelse af personalet. Det var nødvendigt for at museet lokalt og regionalt kunne fungere optimalt og samtidig leve op til de krav, som lovgivningen stillede og stadig stiller til et statsanerkendt museum.

Kommunalreformen i 1970 gav anledning til, at museerne i det nye Nordjyllands Amt etablerede et "Amtsmuseumsråd". Helt og aldeles frivilligt, men med et stort ønske om at styrke og fremme samarbejdet mellem de nordjyske museer og selvfølgelig også udvikle samarbejdet med amtet. Witt deltog i det hele med liv og sjæl. Engagementet fortsatte også, da det egentlige amtsmuseumsråd blev etableret på baggrund af bestemmelser i museumsloven fra 1976. Det fungerede glimrende i Nordjyl-

land og etableringen af fælleskonserveringen i Hammer Bakker er et af de meget synlige resultater blandt mange andre.

Det var også i de år, at Witt og Palle Friis fra Hjørring rejste rundt i amtet som den gode og den onde, når problemer i amtsmuseumsrådsregi skulle løses. En meget herlig sidegevinst for det faglige personale på amtets museer var, at amtsmuseumsrådet en gang om året inviterede til et 2-dages fagligt møde på Ørslev Kloster. Her kunne vi alle blive orienteret om museernes arbejde på tværs af faggrænser, vi kunne diskutere fælles problemer, og her kunne vi opleve den meget selskabelige og musikalske side af Witt, når vi efter dagens og aftenens faglige program spiste natmad og drak en godnatøl i klosterets pejsestue.

Arkæologernes skurvognssnak og rå, men hjertelige tone lå Witt fjernt. Han havde en venlig, imødekommende og kulturel humor, der også betjente sig af ironi og engang imellem sarkasme. Men tag ikke fejl, for hvis tingene kom Witt på tværs, hvis den kommunale beslutningsproces efter hans mening var for langsommelig, hvis en medarbejders indsats ikke levede op til den ønskede standard eller hvis udefra kommende udtalte sig skråsikkert om faglige problemer uden at have den nødvendige faglige indsigt, kunne han også reagere med vrede. Witt bar imidlertid aldrig nag, og det er helt sikkert en af de væsentlige grunde til, at han altid sikrede et godt samarbejdsclima på museet og i de fora, han gennem livet var i berøring med.

Da Witt blev ansat på Aalborg Historiske Museum, foregik registrering og administration på den helt traditionelle måde. Genstandene blev indført i den håndskrevne protokol, brevene røg i brevarkivet, og arkæologerne skrev en beretning. Det opfyldte nogle minimumskrav, men gjorde det ikke let at bruge samlingen dynamisk. Det vidste Witt, så derfor gennemførte han en total omlægning af registreringen og sagsstyringen på museet. I begyndelsen naturligvis papirbaseret med stubsæt, grå kort osv., og her indledte Witt sin vel nok største indsats for danske kulturhistoriske museer overhovedet. Det papirbaserede system blev i 1984 basis for PC-file, der et par år senere udvikledes til DMI - Dansk Museums Index.

Dette EDB-baserede system blev sat i søen af Statens Museumsnævn og de to helt afgørende drivende kræfter i udviklingen af DMI var Witt og Jørgen Feder. Den erhvervsdrivende fond DMI blev stiftet i 1986. Den eksisterede indtil 2004, hvor den videre udvikling blev overladt til den daværende Kulturarvsstyrelse, og betegnelsen REGIN blev indført. Hvis nogen skulle have lyst til at få et overblik over udviklingen af registreringen og sags-

styringen på de danske kulturhistoriske museer helt fra den spæde start i begyndelsen af 1970'erne, kan jeg henvise til vejledningen til DMI version 1.0 fra september 1991.

Da amtsmuseumsrådene bl.a. skulle samordne museernes virksomhed i de enkelte amter, følte Witt et behov for at få et overblik over, hvad det egentlig var, der skulle samordnes. Derfor satte han sig ned og skrev bogen "Hvad med Museerne?", der udkom i 1977. Bogen var dengang en øjenåbner for mange, og den er rent faktisk yderst læseværdig i dag.

På det nordjyske plan skrev Witt kronikker til den lokale presse, gav de ønskede interviews, holdt de påkrævede foredrag og var gennem mange år en højt skattet turleder på Kulturhistorisk Forenings ekskursioner. Her viste han, hvad en dygtig og vidende kulturhistoriker med hang til mundtlig formidling virkelig formår. Ikke for ingenting var han Peter Riismøllers efterfølger.

Aalborg fik også sit. Selskabet for Aalborgs Historie udgiver hvert år en Aalborg-bog. Årbogen 1979-80 handler om Aalborg og fabrikkerne - byvækst i 1890'erne, og titlen på årbogen 1981-82 var Aalborg og forandringerne - fotos fra byen. Witt skrev de to årbøger.

Der er næppe mange deltagere i DKM's sommerkursus på Gjerlev Højskole i 1978, der har glemt Witts demonstration på egen islænderhest af, hvor mange gangarter sådanne heste er i besiddelse af. Den helt specielle tølt var for os lægmænd en fantastisk oplevelse. Witt havde en stor svaghed for de små islandske heste. Familien havde egne heste på gården i Nøvling, de tilred heste og brugte masser af tid på at deltage i konkurrencer om kørsel med hestevogne. Interessen for islænderheste kastede også et par artikler i SKALK af sig, begge handlede de om ridekunst, fyrster, idræt og forsvundne gangarter. Da Witt i 1995 havde 25 års jubilæum som direktør, udgav museet et lille hæfte ved navn "Frederiks Islænder" - Frederik VII, naturligvis. Witt havde skrevet teksten allerede i 1982 efter en resultatløs eftersøgning af Frederiks udstoppede islænderhest, men emnet og fremlæggelsen var lige i øjet for jubilaren.

Torben var min chef gennem 22 år, indtil jeg i 1997 efter eget ønske forlod Aalborg Historiske Museum. Tilbage står erindringer om en intelligent og meget dygtig og vidende museumsleder, der satte kursen og lod medarbejderne udfylde rammerne, som i høj grad markerede sig på det nationale plan, og som med ligefremhed og entusiasme fortalte gamle kolleger, venner og samarbejdspartnere om den store personlige vending, han besluttede sig for efter pensioneringen ved udgangen af 2001.